Demény Péter

Váratlan otthonosság

Esszé a személytelen tárgyakról és a tárgyatlan személyekről

FEUILLETON - LXIII. évfolyam, 26. szám, 2019. június 28.

A vágyaimban sem szerepelnek a tárgyak. Amíg szerepeltek, addig sem tudtam hozzájuk ragaszkodni. Cigarettadobozt éppúgy divatból gyűjtöttem, mint bélyeget – amikor már felnőtt koromban egyszer elmentünk a barátommal a bélyeggyűjtők klubjába, tőle vásároltak, tőlem pedig nem, sőt, megvetően legyintettek, hogy ugyan miféle holmim van nekem. Arra vágyom, hogy egyszer hallhassam Ady vagy József Attila hangját, pedig tudom, hogy nem adatik meg nekem; arra jóval kevésbé, hogy Ady tollát vagy József Attila mosóteknőjét lássam valaha.

Érdekes ellenben, hogy mégis mennyire „megérzek” egy régmúlt személyiséget, ha valamilyen tárgyhoz viszonyul. Az aradi vértanúk semmit nem jelentettek a számomra sokáig, amíg a kezembe nem került egy antológia, amelyben az emlékezéseik olvashatók, és amelyből kiderült, hogy valamelyikük a távcsövének a tokjába vizelt a börtönben. Ettől a triviálisan mindennapi dologtól vált élővé egy hűvösen történelmi személyiség. Ady szülőházában inkább azt éreztem meg, hogy innen mindenképpen menekülnie kellett egy fiatalembernek, aki az óceánba tartott.